

день завтрашній вимагають зламати таку тенденцію і перейти на якісно новий рівень викладення не тільки класичних розділів вищої математики, оскільки потрібно вже тепер знайомити студентів-економістів з деякими новими математичними розділами, наприклад, теорією катастроф, стійкістю і біфуркацією розв'язків моделей тощо. Зрозуміло, що таке під силу тільки кафедрі економіко-математичних методів (ЕММ), щоб уникнути зайвої складності при викладенні теоретичних результатів, з одного боку, і надати економічній доцільності матеріалові для сприйняття аудиторією, з іншого боку.

Саме на викладачеві кафедри ЕММ лежить значна відповідальність, який повинен, засвоївши гаму потрібних знань (систематично сам навчаючись) різноманітного характеру, безпомилково сформулювати систему цінностей (чому навчати) на множині шляхів реалізації (серед широкого спектру можливостей) та донести їх до студента (як навчати). Без сумніву, потрібна своєрідна новітня технологія педагогічної діяльності і навіть майстерності, де має враховуватись раптово відкрите майбутнє, що твориться, на відміну від класичного варіанту «причина-наслідок». Вибір певних поглядів, цінностей тощо в контексті новітнього навчання носить полібіфуркаційний характер. Вплив педагога відображається синергетичною домінантою, виключаючи монолог. Слід пам'ятати про неухильно зростаючий інформаційний об'єм мислення, на фоні якого відбувається пізнання динаміки економічного буття.

Н. В. Власенко, канд. екон. наук, ст. викл. кафедри політичної економії обліково-економічних факультетів

ПОСТІНДУСТРІАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА ТА ВИЩА ОСВІТА

Сучасні тенденції розвитку суспільства характеризуються наступними визначальними особливостями: по-перше, переходом від природно-історичного до соціокультурного типу розвитку, заснованого не на запереченні заперечення, знятті, а на співіснуванні «старих» та «нових» форм у єдиному просторі та часі, багатомірності та самоцінності усіх утворень; по-друге, неврівноваженістю, альтернативним та багатоманітним характером розвитку, що зумовлене переважанням змінності над стійкістю. В суспільстві, де інформація та знання стають домінуючим ресурсом,

безперервні зміни стають основою процесу розвитку, а гнучкість та сприйнятливість до цих змін виступають критеріями успіху.

Сучасне суспільство пред'являє безпрецедентний попит на вищу освіту, а точніше, на його продукт — високу професійну кваліфікацію випускників ВНЗів, від яких вимагається наявність гнучкої та універсальної здібності до творчого мислення та швидкого перепрофілювання майбутньої діяльності. Таку можливість може дати тільки фундаментальна освіта, а точніше — університетська підготовка.

Головна функція освіти полягає у розповсюдженні знань, причому як предметних («знань що?»), так і операційних («знань як?»), тобто вмінь. Реалізувати цю функцію можливо лише за умови створення, просування та розповсюдження знань шляхом дослідницької діяльності викладачів та залучення до неї студентів. Але це, на жаль, сьогодні є найбільш «вузьким місцем» у вищій економічній освіті. «Для європейської школи, що формувалася на протязі декількох століть, завжди аксіомою було наступне положення: викладач повинен йти в аудиторію з власними науковими розробками, його лекція — це результат завершених або виконуваних науково-дослідницьких робіт... чималу частку дисциплін в наших навчальних закладах викладають скоріше викладачі-методисти, а не активні вчені-дослідники». Розвиток науково-дослідницької роботи в українських ВНЗах повинен стати фундаментальною основою для піднесення вищої освіти України до рівня вищої школи розвинутих країн світу та її інтеграції у міжнародне науково-освітнє співтовариство.

Слід зазначити, що нагальність модернізації вищої освіти України викликана об'єктивними факторами: формування нових інституційних основ ринкової економіки, необхідність збереження національної ідентичності українців саме через освіту в умовах все більшої глобалізації, задоволення можливостей особистості в здобутті певного освітнього та кваліфікаційного рівня відповідно до її здібностей, забезпечення мобільності робітника на ринку праці.

Участь вищої освіти України в Болонських перетвореннях має бути спрямована лише на її розвиток і набуття нових якісних ознак, а не на втрату кращих традицій, зниження національних стандартів якості. Орієнтація на Болонський процес не повинна призводити до надмірної перебудови вітчизняної системи освіти.

Ключова позиція реформування: Болонські вимоги — це не уніфікація вищої освіти Європи, а широкий доступ до багатоманітності освітніх та культурних надбань різних країн.